

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

11 decembrie 2019*

„Recurs – Ajutoare de stat – Producția de aluminiu – Tarif preferențial la furnizarea energiei electrice acordat printr-un contract – Decizie prin care ajutorul este declarat compatibil cu piața internă – Rezilierea contractului – Suspendare prin hotărâre judecătorească, pe calea procedurii privind măsurile provizorii, a efectelor rezilierii – Decizie prin care ajutorul este declarat nelegal”

În cauza C-332/18 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 21 mai 2018,

Mytilinaios Anonymos Etairia – Omilos Epicheiriseon, cu sediul în Maroussi (Grecia), fostă Alouminion tis Ellados VEAE, reprezentată de N. Korogiannakis, de N. Keramidas, de E. Chrysafis, de D. Diakopoulos și de A. Komninos, dikigoroï, precum și de K. Struckmann, Rechtsanwalt,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de A. Bouchagiar și de E. Gippini Fournier, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), cu sediul în Atena (Grecia), reprezentată de E. Bourtzalas și de D. Waelbroeck, avocats, precum și de C. Synodinos, de H. Tagaras și de E. Salaka, dikigoroï,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din doamna L. S. Rossi, președintă de cameră, și domnii J. Malenovský și F. Biltgen (raportor), judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 septembrie 2019,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: greaca.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Mytilinaios Anonymos Etairia – Omilos Epicheiriseon solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 13 martie 2018, Alouminion/Comisia (T-542/11 RENV, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2018:132), prin care acesta a respins acțiunea sa având ca obiect anularea Deciziei 2012/339/UE a Comisiei din 13 iulie 2011 privind ajutorul de stat SA.26117 – C 2/2010 (ex NN 62/2009) acordat de Grecia în favoarea Aluminium of Greece SA (JO 2012, L 166, p. 83, denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Istoricul litigiului

- 2 Alouminion tis Ellados AE, căreia i-au succedat Alouminion AE, Alouminion tis Ellados VEAΕ și Mytilinaios Anonymos Etairia – Omilos Epicheiriseon (în continuare, fără deosebire, „recurenta”), produce aluminiu în Grecia.
- 3 În cursul anului 1960, recurenta a încheiat un contract (denumit în continuare „contractul din 1960”) cu compania publică de energie electrică Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), în temeiul căruia i s-a acordat un tarif preferențial la furnizarea energiei electrice (denumit în continuare „tariful preferențial”).
- 4 Articolul 2 alineatul (3) din contractul din 1960 prevedea prelungirea tacită a acestuia pentru perioade succesive de cinci ani, cu excepția cazului în care contractul este reziliat de una dintre părți cu un preaviz de doi ani notificat prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.
- 5 În temeiul unui acord încheiat de recurentă cu statul grec și oficializat printr-un decret legislativ din 1969 (denumit în continuare „Decretul legislativ din 1969”), contractul din 1960 trebuia să înceteze la 31 martie 2006, cu excepția cazului în care era prelungit potrivit dispozițiilor sale.
- 6 Prin Decizia SG (92) D/867 din 23 ianuarie 1992, Ajutor în litigiu în favoarea întreprinderii Alouminion tis Ellados AE, ajutor NN 83/91 (denumită în continuare „decizia din 1992”), Comisia Europeană a considerat că tariful preferențial acordat acestei întreprinderi constituia un ajutor de stat compatibil cu piața internă.
- 7 Prin Decizia din 16 octombrie 2002, intitulată „Autorizație pentru ajutoarele de stat în conformitate cu articolele [107 și 108 TFUE] – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții” (JO 2003, C 9, p. 6), Comisia a aprobat o subvenție acordată de Republica Elenă în sectorul energiei electrice (denumită în continuare „decizia din 2002”).
- 8 În luna februarie 2004, DEI a adus la cunoștința recurenteii intenția sa de a rezilia contractul din 1960 și, în conformitate cu dispozițiile contractuale, a încetat să îi aplice tariful preferențial începând cu 1 aprilie 2006.
- 9 Recurenta a contestat această reziliere la instanțele naționale competente.
- 10 Prin ordonanța din 5 ianuarie 2007 (denumită în continuare „prima ordonanță privind măsurile provizorii”), Monomeles Protodikeio Athinon (Tribunalul de Mare Instanță în complet de judecător unic din Atena, Grecia), pronunțându-se în procedura privind măsurile provizorii, a suspendat, cu titlu provizoriu și *ex nunc*, efectele rezilierii menționate. Această instanță a considerat că rezilierea respectivă nu era validă în temeiul dispozițiilor contractului din 1960 și al cadrului juridic național aplicabil.

- 11 DEI a contestat prima ordonanță privind măsurile provizorii la Polymeles Protodikeio Athinon (Tribunalul de Mare Instanță din Atena, Grecia), care, pronunțându-se de asemenea în procedura privind măsurile provizorii, a admis *ex nunc*, printr-o ordonanță din 6 martie 2008, cererea sa de reziliere a contractului din 1960 și de încetare a aplicării tarifului preferențial.
- 12 Astfel, în perioada cuprinsă între 5 ianuarie 2007 și 6 martie 2008 (denumită în continuare „perioada în cauză”), recurenta a continuat să beneficieze de tariful preferențial.
- 13 În luna iulie 2008, Comisia a fost sesizată cu mai multe plângeri, referitoare, printre altele, la tariful preferențial. Prin scrisoarea din 27 ianuarie 2010, aceasta a informat Republica Elenă cu privire la decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE și a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile în termen de o lună de la data publicării acesteia.
- 14 Decizia menționată a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 16 aprilie 2010 (JO 2010, C 96, p. 7).
- 15 În această decizie, Comisia a exprimat rezerve cu privire la aspectul dacă tariful preferențial aplicat de DEI recurentei în perioada în cauză era la același nivel cu tariful aplicat altor mari consumatori industriali de energie electrică de înaltă tensiune stabiliți în Grecia, din moment ce aplicarea tarifului preferențial care ar fi trebuit să înceteze la 31 martie 2006 fusese prelungită prin prima ordonanță privind măsurile provizorii.
- 16 Republica Elenă, recurenta și DEI au transmis, fiecare, observații Comisiei.
- 17 Prin decizia în litigiu, Comisia a considerat că Republica Elenă a acordat în mod nelegal recurentei un ajutor de stat în valoare de 17,4 milioane de euro prin aplicarea tarifului preferențial în perioada în cauză. Dat fiind că respectivul ajutor fusese acordat cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE și era, prin urmare, incompatibil cu piața internă, Comisia a decis ca Republica Elenă să îl recupereze de la recurentă.

Procedura în fața Tribunalului și Hotărârea din 8 octombrie 2014, Alouminion/Comisia (T-542/11, EU:T:2014:859)

- 18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 6 octombrie 2011, recurenta a introdus o acțiune în anularea deciziei în litigiu. Recurenta a invocat zece motive în sprijinul acțiunii sale.
- 19 Prin Hotărârea din 8 octombrie 2014, Alouminion/Comisia (T-542/11, EU:T:2014:859), Tribunalul a admis primul motiv al acestei acțiuni și a anulat decizia în litigiu, fără a se pronunța cu privire la celelalte motive invocate.

Procedura în fața Curții și hotărârea atacată

- 20 Prin cererea depusă la grefa Curții la 18 decembrie 2014, recurenta a formulat recurs împotriva acestei hotărâri.
- 21 Prin Hotărârea din 26 octombrie 2016, DEI și Comisia/Alouminion tis Ellados (C-590/14 P, EU:C:2016:797), Curtea a anulat Hotărârea din 8 octombrie 2014, Alouminion/Comisia (T-542/11, EU:T:2014:859), a trimis cauza Tribunalului spre rejudecare și a dispus soluționarea cererii privind cheltuielile de judecată odată cu fondul.

- 22 Ca urmare a acestei hotărâri a Curții, Tribunalul a examinat al doilea-al zecelea motiv, invocate de recurentă în cererea sa introductivă, cu privire la care nu statuase în Hotărârea din 8 octombrie 2014, Alouminion/Comisia (T-542/11, EU:T:2014:859).
- 23 În ceea ce privește, mai precis, al cincilea și al șaptelea motiv, acestea pot fi rezumate după cum urmează.
- 24 Prin intermediul celui de al cincilea motiv, care cuprindea trei aspecte, recurenta reproșa Comisiei o încălcare a articolului 107 alineatul (1) TFUE.
- 25 Prin intermediul primului aspect, recurenta susținea că tariful preferențial nu constituia un avantaj, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. În cadrul celui de al doilea aspect al acestuia, recurenta contesta în esență caracterul selectiv al acestui tarif. Prin intermediul celui de al treilea aspect al motivului menționat, recurenta reproșa Comisiei că a apreciat în mod eronat efectele tarifului preferențial, întrucât acesta nu a afectat, în opinia sa, schimburile comerciale dintre statele membre și nici nu a generat o denaturare a concurenței.
- 26 Al șaptelea motiv invocat era întemeiat pe o încălcare a dreptului la apărare.
- 27 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a înlăturat toate motivele invocate de recurentă în susținerea acțiunii sale și, prin urmare, a respins-o pe aceasta din urmă în ansamblul său.

Concluziile părților în fața Curții

- 28 Prin recursul formulat, recurenta solicită Curții anularea hotărârii atacate, pronunțarea asupra litigiului, anularea deciziei în litigiu și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 29 Comisia solicită Curții respingerea acțiunii ca nefondată și obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată.
- 30 DEI solicită Curții respingerea recursului menționat în întregime și obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii

- 31 Prin scrisoarea depusă la grefa Curții la 9 septembrie 2019, recurenta a solicitat îndreptarea neregularității depunerii unui document pe care îl prezentase deja în fața Tribunalului sau, în caz contrar, redeschiderea procedurii orale, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții, în scopul depunerii documentului respectiv, în vederea îndreptării neregularității.
- 32 În sprijinul cererii sale, recurenta susține că, în cadrul ședinței în fața Curții, Comisia a arătat că tabelul care indică, în ceea ce privește perioada în cauză, sumele care rezultă din aplicarea tarifului preferențial și, respectiv, a tarifului aplicat altor mari consumatori industriali de energie electrică de înaltă tensiune, pe care îl prezentase în anexa 12 la cererea sa introductivă în fața Tribunalului, era ilizibil.
- 33 Recurenta recunoaște că lectura acestui document putea fi considerată dificilă din cauza culorilor utilizate și a numeroaselor fotocopii și digitalizări succesive la care fusese supus și a solicitat, prin urmare, autorizarea de a prezenta din nou acest document, într-o versiune în care umbrele preexistente fuseseră eliminate pentru a îmbunătăți lizibilitatea și luarea în considerare a acestuia de către Curte.

- 34 Trebuie subliniat că, în măsura în care cererea de îndreptare a neregularității depunerii documentului în cauză a fost respinsă de Curte ca fiind tardivă, scrisoarea recurentei constituie o cerere de redeschidere a procedurii orale.
- 35 În această privință, trebuie amintit că, după ascultarea concluziilor avocatului general, Curtea poate dispune oricând redeschiderea fazei orale a procedurii, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul său de procedură, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților (Hotărârea din 6 martie 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 36 În speță, recurenta solicită redeschiderea procedurii orale doar în scopul de a fi autorizată să depună documentul în cauză, în vederea îndreptării neregularității, într-o versiune a acestuia care, în opinia sa, este lizibilă, pentru a asigura luarea sa în considerare de către Curte.
- 37 Or, trebuie să se arate că tabelul care figurează în acest document era, în ceea ce privește datele pertinente în vederea soluționării litigiului cu care este sesizată Curtea, suficient de lizibil în versiunea sa din anexa 12 la cererea introductivă formulată în fața Tribunalului. Prin urmare, documentul menționat a putut fi luat în considerare de Curte.
- 38 Rezultă că Curtea este suficient de lămurită și dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța cu privire la prezentul recurs.
- 39 În consecință, după ascultarea avocatului general, trebuie să se respingă cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii.

Cu privire la recurs

- 40 Recurenta invocă trei motive în susținerea recursului său, prin care critică în esență raționamentul prin care Tribunalul a respins al cincilea și al șaptelea motiv pe care aceasta le invocase în fața sa.
- 41 Primul motiv, întemeiat pe o încălcare a articolului 107 alineatul (1) TFUE, este împărțit în trei aspecte care privesc aprecierea de către Tribunal a existenței unui avantaj, a selectivității avantajului invocat, precum și a efectului măsurii în cauză asupra schimburilor dintre statele membre și a concurenței.
- 42 Cel de al doilea motiv se întemeiază pe încălcarea de către Tribunal a obligației de motivare care îi revine.
- 43 Al treilea motiv se întemeiază pe o eroare de drept săvârșită de Tribunal prin faptul că a înlăturat al șaptelea motiv invocat în fața sa, întemeiat pe o încălcare a dreptului la apărare.
- 44 Pentru a facilita analiza temeiniciei prezentului recurs, trebuie să se examineze, mai întâi, al treilea motiv, apoi al doilea aspect și al treilea aspect ale primului motiv și, în sfârșit, primul aspect al primului motiv și al doilea motiv de recurs împreună.

Cu privire la al treilea motiv

Argumentația părților

- 45 Prin intermediul celui de al treilea motiv, recurenta reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept atunci când a respins, la punctele 179-200 din hotărârea atacată, argumentația sa întemeiată pe o încălcare a dreptului la apărare.

- 46 Recurenta reproșează Tribunalului că a considerat, printre altele, pe de o parte, că dreptul la apărare de care se poate prevala beneficiarul ajutorului se limitează la dreptul de a participa la procedura administrativă și, pe de altă parte, că aceasta nu a invocat elemente care să dovedească faptul că, în lipsa pretensei neregularități, procedura ar fi putut avea un rezultat diferit.
- 47 Ea subliniază, în această privință, că, în general, lipsa unor garanții procedurale în favoarea beneficiarului, în procedura de control al ajutoarelor de stat, este compensată prin faptul că statele membre au interese care coincid cu cele ale beneficiarului ajutorului, astfel încât pregătesc dosarele în comun, furnizează elemente și, dacă este necesar, prezintă o apărare comună împotriva eventualelor obiecțiuni ale Comisiei.
- 48 Or, recurenta ar fi subliniat deja în fața Tribunalului că nu aceasta era situația în speță. Astfel, interesele sale, în calitate de beneficiar al ajutorului în cauză, nu ar coincide cu cele ale statului grec și, tocmai pentru acest motiv, spre deosebire de DEI, ea nu participase nici la procedura desfășurată în fața Comisiei, nu fusese nici solicitată pentru a furniza elemente, nici informată cu privire la investigația efectuată. Așadar, Comisia nu ar fi luat cunoștință de existența acestei investigații decât atunci când a fost publicată comunicarea privind ancheta aprofundată.
- 49 Recurenta adaugă că, întrucât Comisia nu făcea referire, în această comunicare, la decizia din 2002, care ar constitui pilonul principal al deciziei în litigiu, ea nu fusese în măsură să își prezinte argumentele în această privință decât în cadrul acțiunii sale în fața Tribunalului. Or, contrar celor statuate de Tribunal la punctul 197 din hotărârea atacată, întrucât acesta a respins argumentele sale pentru motivul că fuseseră invocate în afara termenului, recurenta nu ar fi fost ascultată, iar dreptul la apărare ar fi fost, prin urmare, încălcat.
- 50 În plus, recurenta susține că Tribunalul a considerat în mod greșit că aceasta nu invocase argumente întemeiate pe faptul că rezultatul ar fi fost diferit dacă ar fi avut posibilitatea să își prezinte argumentele cu privire la decizia din 2002. Astfel, ea ar fi susținut în fața Tribunalului că, dacă dreptul la apărare ar fi fost respectat, această decizie nu ar fi putut face parte din motivarea deciziei în litigiu, întrucât, în opinia sa, nu menționa că tariful preferențial constituia un ajutor de stat. În orice caz, decizia din 2002 nu i-ar fi opozabilă.
- 51 Comisia și DEI apreciază că acest motiv trebuie să fie respins ca nefondat.

Aprecierea Curții

- 52 Trebuie amintit de la bun început că din jurisprudența Curții, de altfel citată de Tribunal la punctul 194 din hotărârea atacată, reiese că, în procedura de control al ajutoarelor de stat, beneficiarul ajutorului nu exercită un rol special în rândul persoanelor interesate și nu se poate prevala de dreptul la apărare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 septembrie 2002, Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, C-74/00 P și C-75/00 P, EU:C:2002:524, punctul 83).
- 53 Cu toate acestea, în calitate de beneficiar al ajutorului în cauză, recurenta putea, astfel cum a statuat Tribunalul la punctul 196 din hotărârea atacată, să prezinte observații în cadrul procedurii care a condus la adoptarea deciziei în litigiu, acest drept fiind consacrat în special la articolul 108 alineatul (2) TFUE.
- 54 Or, reiese din dosarul prezentat Curții și astfel cum a fost confirmat în ședința în fața Curții, în cadrul acestei proceduri, că recurenta a fost în măsură să prezinte observații.
- 55 Prin urmare, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctul 197 din hotărârea atacată, că recurenta nu era îndreptățită să invoce o încălcare a dreptului la apărare în cadrul procedurii menționate.

- 56 În ceea ce privește decizia din 2002, trebuie să se arate, la fel cum a procedat Tribunalul la punctul 187 din hotărârea atacată, că Comisia nu era obligată să prezinte, în comunicarea privind deschiderea unei proceduri oficiale de investigare, o analiză completă în ceea ce privește ajutorul în cauză.
- 57 În orice caz, din moment ce decizia din 2002 a fost publicată în Jurnalul Oficial *al Comunităților Europene*, iar recurenta putea avea, așadar, acces la ea, aceasta nu poate susține în mod valabil că lipsa unei referiri la decizia menționată în respectiva comunicare o împiedicase să ia cunoștință de existența deciziei menționate și nici că decizia menționată nu îi era opozabilă.
- 58 În ceea ce privește critica întemeiată pe faptul că Tribunalul ar fi considerat în mod greșit că recurenta nu susținuse în fața sa că rezultatul ar fi fost diferit dacă ar fi avut posibilitatea să își prezinte argumentele cu privire la decizia din 2002, această critică se întemeiază pe o interpretare eronată a hotărârii atacate.
- 59 Astfel, la punctul 199 din această hotărâre, Tribunalul nu a arătat că recurenta nu invocase elemente în acest sens, ci că aceasta nu invocase niciun element de natură să demonstreze că, în lipsa pretensei neregularități, procedura ar fi putut avea un rezultat diferit.
- 60 În consecință, al treilea motiv de recurs trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea aspect al primului motiv

Argumentația părților

- 61 Prin intermediul celui de al doilea aspect al primului motiv, recurenta reproșează Tribunalului că, la punctele 146-148 din hotărârea atacată, a săvârșit erori de drept în aprecierea pe care a făcut-o cu privire la selectivitatea avantajului în cauză.
- 62 Potrivit recurente, Tribunalul s-a concentrat, în mod greșit, pe faptul că, în perioada în cauză, aceasta era singura întreprindere care a beneficiat de tariful preferențial și a omis să țină seama de natura juridică și de motivele care au condus la adoptarea măsurii în cauză.
- 63 Recurenta amintește că, în Hotărârea din 4 iunie 2015, Comisia/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, punctul 60), Curtea a precizat că selectivitatea unei măsuri specifice trebuie apreciată în contextul în care se înscrie în cadrul procedural în care a fost adoptată această măsură. Astfel, Curtea ar fi statuat că cerința selectivității diferă după cum măsura în cauză este avută în vedere ca o schemă generală de ajutor sau ca un ajutor individual. În acest din urmă caz, identificarea avantajului economic permite, în principiu, să se prezume selectivitatea sa. În schimb, în cadrul examinării unei scheme generale de ajutor, ar fi necesar să se determine dacă măsura în cauză, în pofida faptului că oferă un avantaj cu aplicabilitate generală, profită în mod exclusiv anumitor întreprinderi sau anumitor domenii de activitate.
- 64 Recurenta deduce din aceasta că Tribunalul era obligat să examineze aspectul dacă, atunci când instanța națională a pronunțat prima ordonanță privind măsurile provizorii, aceasta a stabilit diferențieri între întreprinderile care se găsesc, în raport cu obiectivul urmărit, într-o situație comparabilă și, prin urmare, i-a oferit, în mod selectiv, un avantaj care ar putea să o favorizeze în raport cu alte întreprinderi care se află într-o situație comparabilă.
- 65 Or, în măsura în care instanța națională, care se pronunță în procedura privind măsurile provizorii și dispune măsuri provizorii de protecție, a aplicat pur și simplu dispozițiile generale ale dreptului grec care protejează orice parte care invocă o privare de drepturile sale contractuale, nimic nu ar indica faptul că, într-o situație comparabilă, nu ar fi fost acordate măsuri similare celor acordate recurente

prin prima ordonanță privind măsurile provizorii, în special Larko, care este al doilea cel mai mare consumator de energie electrică de înaltă tensiune stabilit în Grecia și care, precum recurenta, a beneficiat de un tarif preferențial, cu excepția perioadei în cauză. În consecință, adoptarea măsurii în cauză nu ar conține niciun element de selectivitate.

66 Comisia și DEI consideră că al doilea aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.

Aprecierea Curții

67 Trebuie amintit că din Hotărârea din 4 iunie 2015, Comisia/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, punctul 60), reiese că cerința selectivității diferă după cum măsura în cauză este avută în vedere ca o schemă generală de ajutor sau ca un ajutor individual. În acest din urmă caz, identificarea avantajului economic permite, în principiu, să se prezume selectivitatea acestuia.

68 În speță, trebuie să se constate că, spre deosebire de cele susținute de recurentă, măsura în cauză, și anume cea care rezultă din prima ordonanță privind măsurile provizorii, nu constituie o schemă generală de ajutor, ci un ajutor individual.

69 Astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 147 din hotărârea atacată, prima ordonanță privind măsurile provizorii a produs efecte *ex nunc* astfel încât acestea au fost limitate numai la părțile din litigiul în cauză, și anume recurenta și DEI. Prin urmare, măsura menționată nu poate fi considerată o schemă generală de ajutor.

70 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de argumentul recurenteii potrivit căruia Larko, care este un alt mare consumator industrial, client al DEI și care a beneficiat de un tarif preferențial, ar fi putut obține, de la instanța națională care se pronunță în procedura privind măsurile provizorii, măsuri similare celor acordate recurenteii prin prima ordonanță privind măsurile provizorii.

71 Astfel, judecătorul delegat cu luarea măsurilor provizorii dispune de o marjă de apreciere pentru a încuviința sau nu măsuri destinate să protejeze interesele părților din litigiul cu care este sesizat, care variază în funcție de circumstanțele particulare ce caracterizează acest litigiu. În acest context, nu se poate prezuma că o întreprindere, alta decât recurenta, a putut, dacă ar fi solicitat acest lucru, să obțină măsuri similare celor acordate acesteia din urmă prin prima ordonanță privind măsurile provizorii.

72 Întrucât argumentația invocată de recurentă în cadrul celui de al doilea aspect al primului motiv de recurs se întemeiază pe premisa eronată potrivit căreia măsura în cauză constituie o schemă generală de ajutor, aceasta trebuie respinsă ca fiind nefondată.

Cu privire la al treilea aspect al primului motiv

Argumentația părților

73 Prin intermediul celui de al treilea aspect al primului motiv, recurenta reproșează Tribunalului mai multe erori de drept, precum și o denaturare a elementelor de probă în aprecierea pe care a făcut-o cu privire la efectele măsurii în cauză asupra comerțului și a concurenței.

74 Recurenta afirmă că a invocat în fața Tribunalului jurisprudența Curții rezultată din Hotărârea din 17 septembrie 1980, Philip Morris Holland/Comisia (730/79, EU:C:1980:209, punctul 11), potrivit căreia Comisia are obligația de a dovedi că măsura în cauză a consolidat sau putea să îi consolideze poziția în raport cu cea a altor industrii din sectorul aluminiului în schimburile dintre statele membre.

- 75 Recurenta susține că măsura în cauză nu putea avea acest efect, din moment ce aluminiul tratat este un produs uniform, al cărui preț este determinat în esență de piețele internaționale, astfel încât nu orice reducere a costurilor rezultate din tariful preferențial care i-a fost aplicat putea fi transferată asupra prețului de vânzare a produselor sale. În plus, ar reieși în special din decizia din 1992 că, în perioada în cauză, tariful preferențial fusese semnificativ superior prețului energiei electrice plătite de concurenții săi internaționali.
- 76 Recurenta arată că Tribunalul a examinat în mod greșit, la punctele 159-164 din hotărârea atacată, aspectul dacă măsura în cauză îi putea consolida poziția economică ca urmare a aplicării tarifului preferențial. Astfel, Tribunalul ar fi trebuit să examineze aspectul dacă avantajul de care a beneficiat putea avea un efect asupra poziției sale concurențiale în raport cu ceilalți producători de aluminiu care își desfășoară activitatea pe piețele europeană și mondială.
- 77 Or, Tribunalul s-ar fi limitat să considere că ajutorul în cauză nu putea afecta concurența prin efectul prețurilor de vânzare inferioare celor ale concurenților recurente, aceste prețuri fiind stabilite de piață, independent de voința recurente. Astfel, Tribunalul ar fi constatat, asemenea Comisiei, o denaturare a concurenței și un efect asupra schimburilor, întemeindu-se numai pe faptul că reducerea costurilor de producție o determinase pe recurentă să realizeze fie profituri mai mari, fie pierderi mai reduse în perioada în cauză, fără a verifica totuși dacă aceasta era în măsură să utilizeze avantajul economic oferit pentru ameliorarea poziției sale concurențiale pe piața aluminiului.
- 78 Recurenta adaugă că, la punctele 165 și 166 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins, în mod greșit și fără motivare, argumentele sale referitoare la decizia din 1992 și la celelalte date economice prezentate în fața sa și că, pentru acest motiv, a săvârșit o eroare de drept.
- 79 Potrivit recurente, decizia din 1992 este relevantă, întrucât recunoaște indirect că poziția sa concurențială pe piață putea fi afectată numai dacă DEI era în măsură să îi furnizeze energie electrică la un preț inferior celui plătit de principalii săi concurenți. Datele economice înlăturate de Tribunal pentru motivul că priveau perioade diferite ale perioadei în cauză ar fi de asemenea relevante, întrucât ar privi un sector în care investițiile ar fi realizate și contractele încheiate pentru mai multe decenii.
- 80 Recurenta adaugă că Tribunalul a ignorat în mod greșit că aceasta a furnizat în fața sa elemente de probă referitoare la perioada în cauză, în special un raport privind prețurile plătite de principalii concurenți pentru consumul lor de energie electrică și prețurile practicate la nivel mondial în cursul anului 2006. Or, tocmai datele economice constatate la data adoptării primei ordonanțe privind măsurile provizorii, și anume cele referitoare la anul 2006, ar fi relevante pentru determinarea efectelor potențiale ale măsurii în cauză asupra comerțului și a concurenței.
- 81 Comisia și DEI consideră că al treilea aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.

Aprecierea Curții

- 82 Trebuie amintit că, astfel cum rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții la care Tribunalul a făcut referire la punctul 157 din hotărârea atacată, Comisia nu este obligată să stabilească o incidență reală a ajutoarelor asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și o denaturare efectivă a concurenței, ci numai să examineze dacă aceste ajutoare sunt susceptibile să afecteze aceste schimburi și să denatureze concurența (Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-372/97, EU:C:2004:234, punctul 44, și Hotărârea din 15 decembrie 2005, Italia/Comisia, C-66/02, EU:C:2005:768, punctul 111).

- 83 Or, atunci când un ajutor consolidează poziția unei întreprinderi în raport cu cea a altor întreprinderi concurente în cadrul schimburilor interne ale Uniunii, acestea din urmă trebuie considerate ca fiind influențate de acest ajutor (Hotărârea din 17 septembrie 1980, Philip Morris Holland/Comisia, 730/79, EU:C:1980:209, punctul 11, și Hotărârea din 20 noiembrie 2003, GEMO, C-126/01, EU:C:2003:622, punctul 41).
- 84 În speță, trebuie să se arate că, după ce a considerat, la punctele 159 și 160 din hotărârea atacată, că din decizia în litigiu reieșea că recurenta era prezentă într-un sector în care produsele făceau obiectul schimburilor intensive dintre statele membre, aluminiul fiind produs în alte nouă state membre decât Republica Elenă, și că măsura în cauză consolidează poziția recurenteii în raport cu alte întreprinderi concurente în cadrul schimburilor dintre statele membre, Tribunalul a validat constatarea Comisiei potrivit căreia întreprinderile respective erau lezate de măsura în cauză și că, prin urmare, era îndeplinit criteriul privind denaturarea concurenței și impactul asupra schimburilor dintre statele membre.
- 85 În această privință, Tribunalul a înlăturat argumentele invocate de recurentă, considerând, la punctele 161-164 din hotărârea atacată, pe de o parte, că nu se poate contesta în mod serios că tariful preferențial redusese costurile de producție ale recurenteii, independent de costurile de producție ale întreprinderilor concurente stabilite în alte state membre decât Republica Elenă, și, pe de altă parte, că, chiar dacă prețurile de vânzare a produselor în cauză erau stabilite de Bursă, la nivel internațional, nepermițând astfel recurenteii să transfere economia realizată cu privire la costurile sale de producție asupra prețului de vânzare a produselor menționate, aceasta era totuși în măsură să realizeze un profit ca urmare a tarifului preferențial acordat de DEI, spre deosebire de întreprinderile concurente stabilite în aceste alte state membre.
- 86 Prin urmare, trebuie să se constate că raționamentul urmat de Tribunal este conform cu jurisprudența constantă a Curții amintită la punctele 82 și 83 din prezenta hotărâre, în măsura în care urmărea să stabilească faptul că măsura în cauză era susceptibilă să afecteze schimburile dintre statele membre și să denatureze concurența.
- 87 Prin urmare, nu se poate admite argumentația recurenteii, întemeiată pe faptul că Tribunalul ar fi trebuit să verifice dacă aceasta din urmă era efectiv în măsură să utilizeze avantajul economic oferit prin aplicarea tarifului preferențial pentru ameliorarea poziției sale concurențiale pe piața aluminiului.
- 88 În ceea ce privește argumentele referitoare la decizia din 1992 și la datele economice furnizate de recurentă, în special raportul care conține date statistice privind anul 2006, este suficient să se constate că acestea se referă la alte perioade decât perioada în cauză, care este cuprinsă între 5 ianuarie 2007 și 6 martie 2008, și că, în consecință, sunt lipsite de relevanță. Prin urmare, Tribunalul le-a înlăturat în mod întemeiat la punctul 165 din hotărârea atacată.
- 89 Rezultă din cele ce precedă că aprecierea de către Tribunal a efectelor măsurii în cauză asupra comerțului și a concurenței nu este afectată nici de o denaturare a elementelor de probă, nici de erori de drept.
- 90 În consecință, al treilea aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la primul aspect al primului motiv și la al doilea motiv

- 91 Prin intermediul primului aspect al primului motiv și prin intermediul celui de al doilea motiv, recurenta reproșează Tribunalului că, la punctele 117-138 din hotărârea atacată, pe de o parte, a săvârșit mai multe erori de drept și a denaturat faptele în aprecierea pe care a efectuat-o cu privire la existența unui avantaj și, pe de altă parte, că a încălcat obligația de motivare care îi revine.

- 92 Trebuie să se analizeze, în primul rând, argumentația întemeiată pe erori de drept pe care le-ar fi săvârșit Tribunalul și, în al doilea rând, pe cea întemeiată pe o denaturare a faptelor, precum și pe o încălcare a obligației de motivare.

Cu privire la pretinsele erori de drept săvârșite de Tribunal

– Argumentația părților

- 93 În primul rând, recurenta reproșează Tribunalului că, la punctele 115-138 din hotărârea atacată, a examinat în mod separat și succesiv problema dacă aceasta beneficiase de costuri de producție inferioare, rezultate din aplicarea tarifului preferențial, problema justificării avantajului conferit prin motive economice și cea a aplicării criteriului investitorului privat. Procedând astfel, Tribunalul ar fi omis să verifice dacă tariful preferențial putea fi considerat compatibil cu condițiile normale de piață.
- 94 Această abordare ar fi contrară jurisprudenței Curții, în special Hotărârii din 20 septembrie 2017, Comisia/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706, punctele 21, 23 și 66), în care Curtea ar fi statuat că aceste elemente trebuie examinate simultan și în comun pentru a stabili că o întreprindere a beneficiat de un avantaj. În această hotărâre, Curtea ar fi precizat de asemenea, pe de o parte, că condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o măsură pentru a se încadra în noțiunea de „ajutor”, în sensul articolului 107 TFUE, nu sunt îndeplinite dacă întreprinderea beneficiară putea obține același avantaj în împrejurări care corespund condițiilor normale de piață și, pe de altă parte, că examinarea criteriului investitorului privat nu constituie o excepție care se aplică numai atunci când se verifică dacă există un ajutor, ci figurează printre elementele pe care Comisia este obligată să le ia în considerare pentru a dovedi existența unui ajutor.
- 95 În al doilea rând, recurenta reproșează Tribunalului că a refuzat să examineze justificarea economică a avantajului în discuție și că a aplicat în mod eronat normele privind sarcina probei unei astfel de justificări.
- 96 În această privință, recurenta susține că Tribunalul a statuat în mod greșit, la punctele 125-127 din hotărârea atacată, că, pe de o parte, întrucât a fost constatată existența unui avantaj, nu revine Comisiei sarcina de a verifica din oficiu prezența unor justificări economice, sarcina probei privind justificările menționate revenind statului membru în cauză, dacă intenționează să conteste aprecierea Comisiei, și, pe de altă parte, că Comisia era îndreptățită să se limiteze, în acest context, la elementele prezentate de statul membru în cursul procedurii administrative și că decizia în litigiu nu putea fi criticată cu privire la acest aspect, întrucât Republica Elenă nu a invocat argumente în acest sens.
- 97 Potrivit recurente, raționamentul urmat de Tribunal este afectat de o eroare de drept, întrucât inversează sarcina probei privind existența unui ajutor și limitează în mod greșit obligația Comisiei la simpla apreciere a argumentelor prezentate de statul membru în cauză în cursul procedurii administrative.
- 98 Acest raționament ar fi contrar celor statuate de Curte în Hotărârea din 20 septembrie 2017, Comisia/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706, punctele 23-26), și obligației Comisiei de a efectua o investigație diligentă și imparțială, astfel cum ar reieși din cuprinsul punctului 90 din Hotărârea din 2 septembrie 2010, Comisia/Scott (C-290/07 P, EU:C:2010:480). Astfel, presupunând că Comisia nu este obligată să verifice din oficiu prezența unor justificări economice, aceasta ar fi obligată să examineze argumentele pe care beneficiarul ajutorului în cauză le-a invocat în fața sa în cursul fazei precontencioase.
- 99 Recurenta adaugă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a afirmat, la punctul 128 din hotărârea atacată, că DEL, în calitate de furnizor de energie electrică al recurente, a susținut fără cea mai mică ambiguitate că tariful preferențial se afla, în perioada în cauză, sub costurile sale de

- producție și nu era de altfel compensat. Această afirmație ar constitui o înlocuire a motivării nevalidă, întrucât, în decizia în litigiu, Comisia s-ar fi abținut să examineze aspectul dacă, în perioada în cauză, tariful preferențial se situa efectiv sub costurile de producție ale DEI.
- 100 În plus, Tribunalul nici nu ar fi verificat veridicitatea acestor elemente materiale, nici nu ar fi luat în considerare elementele de probă prezentate în această privință de recurentă. Or, ele ar demonstra că tariful preferențial acoperea costurile de producție ale DEI și îi asigura un profit rezonabil, în special prin participarea acesteia din urmă la profiturile recurente.
- 101 În al treilea rând, recurenta reproșează Tribunalului că a săvârșit mai multe erori de drept în aprecierea pe care a efectuat-o cu privire la criteriul investitorului privat.
- 102 Recurenta, care se referă la Hotărârea din 20 septembrie 2017, Comisia/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706, punctele 43 și 48), susține că, în speță, Tribunalul era obligat să ia în considerare acest criteriu și că în mod greșit a exprimat îndoieli cu privire la aplicabilitatea sa și nu a ținut seama de importanța acestui criteriu pentru a evalua dacă măsura în cauză reflecta condițiile normale de piață.
- 103 În opinia recurente, Tribunalul nu a luat în considerare în mod detaliat împrejurările foarte specifice ale speței, pe care le invocase în fața sa, în special faptul că, astfel cum ar fi recunoscut autoritățile elene și cele ale Uniunii competente în domeniul protecției concurenței, DEI este o întreprindere dominantă, abuzând în mod sistematic de poziția sa pe piață, de mai multe decenii, prin intermediul politicii sale tarifare. Tribunalul ar fi omis de asemenea să țină seama de faptul că recurenta nu dispune de o sursă alternativă de furnizare a energiei electrice, astfel încât ar trebui să își înceteze activitățile dacă nu s-ar aproviziona de la DEI.
- 104 În plus, Tribunalul s-ar fi întemeiat în mod greșit pe premisa potrivit căreia recurente i se aplică în mod obligatoriu tariful reglementat A-150, rezervat, în Grecia, marilor consumatori industriali, fără să existe o posibilitate legală de derogare de la această obligație. Or, întrucât o astfel de premisă nu reiese din decizia în litigiu, Tribunalul ar fi efectuat o înlocuire a motivării nevalidă.
- 105 În orice caz, tariful reglementat A-150 nu ar constitui cadrul de referință adecvat pentru a aprecia, în speță, existența unui avantaj. Prin urmare, în opinia recurente, care se referă la Ordonanța din 21 ianuarie 2016, Alcoa Trasformazioni/Comisia (C-604/14 P, nepublicată, EU:C:2016:54, punctele 38 și 39), precum și la Hotărârea din 20 septembrie 2017, Comisia/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706), Comisia era obligată, în această privință, să efectueze o analiză pe baza prețului ipotetic al pieței.
- 106 Recurenta adaugă, întemeindu-se pe Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318, punctul 78), că rezultatul procedurii prin care se urmărește să se evalueze dacă o măsură oferă un avantaj depinde de aspectul dacă acest avantaj ar putea exista în împrejurări care corespund condițiilor normale de piață. Or, nu aceasta ar fi situația în speță.
- 107 În ceea ce privește punctele 132 și 133 din hotărârea atacată, prin care Tribunalul, pe de o parte, a exclus că un investitor privat a intenționat să practice mai degrabă un tarif precum tariful preferențial decât să se supună tarifului normal, într-un quantum superior, cu excepția cazului în care sunt avute în vedere compensații, și, pe de altă parte, a considerat că recurenta nu menționase nicidecum astfel de compensații, aceasta din urmă susține că, procedând astfel, Tribunalul a denaturat faptele.
- 108 Într-adevăr, Tribunalul ar fi ignorat că recurenta a prezentat în mod detaliat argumente în această privință și a demonstrat în special că metoda de tarifare prevăzută de contractul din 1960 permitea DEI să participe indirect la profiturile recurente, rezultate din vânzarea de aluminiu, practicând prețuri mai ridicate pentru furnizarea energiei electrice, atunci când prețurile pe piața metalelor erau mai ridicate.

- 109 În plus, afirmația Tribunalului nu ar ține seama de faptul că, timp de 5 luni în perioada în cauză, inclusiv la momentul adoptării primei ordonanțe privind măsurile provizorii, tariful preferențial era superior tarifului normal A-150, astfel încât aplicarea tarifului preferențial nu ar fi acordat recurentei niciun avantaj.
- 110 În ceea ce privește perioada relevantă pentru a aprecia existența unui avantaj, recurenta arată că Tribunalul nu ar fi trebuit să ia în considerare perioada, de o durată de 14 luni, în care prima ordonanță privind măsurile provizorii a produs efecte, ci întreaga perioadă în care ordonanța menționată era susceptibilă să producă efecte, această perioadă întinzându-se până la eventuala intervenție a unei hotărâri cu privire la validitatea rezilierii contractului din 1960, în cadrul procedurii jurisdicționale ordinare.
- 111 În plus, potrivit Hotărârii din 16 mai 2002, Franța/Comisia (C-482/99, EU:C:2002:294, punctul 71), și Hotărârii din 21 martie 2013, Magdeburger Mühlenwerke (C-129/12, EU:C:2013:200, punctul 40), momentul determinant pentru a aprecia dacă, în speță, statul membru în cauză a adoptat sau nu comportamentul unui investitor avizat într-o economie de piață și, prin urmare, dacă aplicarea metodei de tarifare prevăzute de contractul din 1960 constituia un avantaj care nu ar exista în condițiile normale de piață nu ar corespunde lunii februarie 2004, în cursul căreia a fost notificată rezilierea acestui contract de către DEI, ci lunii ianuarie 2007, în cursul căreia a intervenit prima ordonanță privind măsurile provizorii, întrucât, conform acestei jurisprudențe a Curții, momentul determinant este cel în care dreptul de a primi ajutorul a fost conferit beneficiarului în temeiul reglementării naționale aplicabile.
- 112 În ceea ce privește afirmația Tribunalului potrivit căreia rezilierea contractului din 1960 de către DEI ar demonstra că, în luna ianuarie 2007, un organism privat nu ar accepta aplicarea metodei de tarifare prevăzute de contractul din 1960, care îl leagă de prețul aluminiului pe piață, recurenta susține că aceasta este eronată.
- 113 Astfel, în luna ianuarie 2007, aplicarea metodei menționate ar fi condus la un preț al energiei electrice mai ridicat decât cel care rezultă din tariful reglementat A-150. În plus, înainte și după perioada în cauză, DEI ar fi aplicat recurentei un tarif care leagă de asemenea prețul de furnizare a energiei electrice de cel al aluminiului pe piața internațională și care dă naștere unui preț semnificativ inferior celui rezultat din aplicarea tarifului preferențial. Astfel, acest din urmă tarif ar fi fost considerat de Comisie ca neconstituind un ajutor de stat.
- 114 Recurenta adaugă că DEI nu a solicitat imediat retragerea primei ordonanțe privind măsurile provizorii, ceea ce ar demonstra că, în cursul anului 2007, tariful preferențial era atractiv din punct de vedere comercial. Pe de altă parte, Comisia ar fi constatat în decizia din 1992 că DEI realizase profituri importante în perioade semnificative și putea, prin urmare, să furnizeze energie electrică la un preț redus pentru anumiți consumatori importanți precum recurenta.
- 115 Potrivit acesteia din urmă, Tribunalul a săvârșit de asemenea o eroare de drept prin faptul că a statuat, la punctul 134 din hotărârea atacată, că invocarea dreptului derivat în materie de energie electrică, a deciziilor Rythmistiki Archi Energeias (Autoritatea de Reglementare în domeniul Energiei, Grecia) și a încălcării articolului 102 TFUE nu poate afecta aprecierea potrivit căreia un investitor privat nu ar dori să aplice un tarif precum tariful preferențial.
- 116 În memoriul în replică, recurenta adaugă, referindu-se la Hotărârea din 9 iunie 2011, Comitato „Venezia vuole vivere” și alții/Comisia (C-71/09 P, C-73/09 P și C-76/09 P, EU:C:2011:368, punctul 99), precum și la Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318), că, presupunând că măsura în cauză nu este constituită de tariful preferențial, ci de prima ordonanță privind măsurile provizorii, faptul că o instanță nu se întemeiază pe parametrii comerciali nu s-ar opune aplicării criteriului investitorului privat, întrucât articolul 107 TFUE nu ar stabili nicio distincție în funcție de cauzele sau de obiectivele intervențiilor statului, ci le-ar defini în funcție de efectele lor.

117 Comisia și DEI consideră că primul aspect al primului motiv și al doilea motiv trebuie să fie înlăturate ca nefondate.

– *Apprecierea Curții*

118 În ceea ce privește, în primul rând, argumentația întemeiată pe faptul că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a examinat în mod separat și succesiv problema dacă recurenta beneficiase de costuri de producție inferioare, rezultate din aplicarea tarifului preferențial, problema justificării avantajului prin motive economice și pe cea a aplicării criteriului investitorului privat, este suficient să se constate că acest argument se întemeiază pe o interpretare eronată a Hotărârii din 20 septembrie 2017, Comisia/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706).

119 Astfel, contrar celor afirmate de recurentă, nu reiese din hotărârea menționată că Tribunalul este obligat să examineze în comun aceste elemente.

120 Prin urmare, nu se poate reproșa Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept în această privință.

121 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentul întemeiat pe faptul că Tribunalul a refuzat să examineze justificarea economică a avantajului în cauză, trebuie să se constate că acesta se întemeiază pe o interpretare eronată a hotărârii atacate, întrucât reiese cu claritate din cuprinsul punctelor 124-130 din aceasta din urmă că Tribunalul a examinat aspectul dacă, în speță, tariful preferențial putea fi justificat de motive economice.

122 În ceea ce privește, în al treilea rând, argumentația întemeiată pe o aplicare eronată a normelor referitoare la sarcina probei privind justificarea economică a avantajului respectiv, în special pe argumentul potrivit căruia Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a statuat că, în cadrul procedurii administrative, Comisia trebuia să țină seama exclusiv de argumentele referitoare la justificarea economică invocate de statul membru în cauză, trebuie amintit că, desigur, după cum a statuat Tribunalul la punctul 125 din hotărârea atacată, nu revine Comisiei sarcina de a verifica din oficiu prezența unor justificări economice.

123 Totuși, reiese dintr-o jurisprudență constantă a Curții că Comisia este obligată ca, în interesul unei bune aplicări a principiilor fundamentale ale Tratatului FUE referitoare la ajutoarele de stat, să conducă procedura de investigare a măsurilor incriminate cu diligență și cu imparțialitate, pentru ca, la momentul adoptării deciziei finale, să dispună de cele mai complete și mai fiabile elemente posibile (Hotărârea din 2 septembrie 2010, Comisia/Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, punctul 90 și jurisprudența citată). Astfel, din principiul bunei administrări rezultă că Comisia este, în principiu, obligată să ia în considerare justificările economice invocate, dacă este cazul, de beneficiarul ajutorului în cursul procedurii de investigare.

124 În consecință, Tribunalul a statuat în mod greșit, la punctul 126 din hotărârea atacată, că Comisia era îndreptățită să se limiteze la elementele prezentate de statul membru în cursul procedurii administrative.

125 Trebuie, însă, să se constate că această eroare nu este de natură să determine anularea hotărârii atacate.

126 Astfel, în cadrul ședinței în fața Curții, Comisia a confirmat că, după cum susținuse în fața Tribunalului, argumentele invocate de recurentă, referitoare la justificarea economică a avantajului în cauză, au fost prezentate tardiv și, prin urmare, erau inadmisibile.

127 Ținând seama de aceste împrejurări, Comisia nu era obligată, în speță, să ia în considerare argumentele referitoare la justificarea economică a avantajului respectiv, invocate de recurentă în cursul procedurii administrative.

- 128 În ceea ce privește argumentul întemeiat pe o înlocuire a motivării nevalidă, efectuată de Tribunal, acesta din urmă afirmând, la punctul 128 din hotărârea atacată, că, chiar presupunând că Comisia era obligată să verifice prezența unor justificări, DEI, în calitate de furnizor de energie electrică al recurente, susținea, fără cea mai mică ambiguitate, că tariful preferențial se afla, în perioada în cauză, sub costurile sale de producție corespunzătoare și că nu era de altfel compensat, trebuie subliniat că din considerațiile care figurează la punctul 129 din hotărârea atacată, potrivit cărora Comisia putuse să rețină că din rezilierea contractului din 1960 de către DEI reieșea că tariful preferențial nu putea fi justificat de motive economice în ceea ce o privește, că constatarea efectuată de Tribunal la punctul 128 din hotărârea menționată urmărea, în realitate, să confirme temeinicia concluziei la care a ajuns Comisia în decizia în litigiu în ceea ce privește justificarea economică a avantajului acordat prin măsura în cauză.
- 129 Astfel, în decizia în litigiu, Comisia a constatat, pe de o parte, că tariful preferențial permisesse recurente să își reducă cheltuielile curente și că comportamentul DEI, în special împrejurarea că aceasta din urmă hotărâse rezilierea contractului din 1960 de îndată ce fusese posibil, demonstra în mod clar că tariful preferențial nu corespundea prețului de piață și, pe de altă parte, că autoritățile elene nu furnizaseră nicio dovadă a caracterului justificat al aplicării tarifului preferențial.
- 130 În plus, Comisia a făcut referire la decizia din 2002, din care reiese, în opinia sa, că DEI a trebuit să acorde un tarif preferențial recurente, deși nu ar fi trebuit să procedeze astfel în condiții normale de piață. Comisia a amintit în această privință că decizia menționată se referă la o subvenție pe care Republica Elenă trebuia să o acorde DEI și care avea ca obiect să îi permită acesteia din urmă să fie despăgubită pentru costurile eşuate pe care le-a suportat ca urmare a aplicării tarifului preferențial recurente și că aprobase această subvenție, din moment ce constituia o compensație pentru dezavantajul suportat de DEI.
- 131 La punctele 128 și 129 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că concluzia la care a ajuns Comisia în decizia în litigiu, potrivit căreia, din rezilierea contractului din 1960 de către DEI, reieșea că tariful preferențial nu putea fi justificat de motive economice, era confirmată de argumentele invocate în fața sa de DEI. Prin urmare, nu se poate reproșa Tribunalului că, procedând astfel, a efectuat o înlocuire a motivelor nevalidă.
- 132 În ceea ce privește argumentația recurente, întemeiată pe faptul că Tribunalul nu a verificat veridicitatea elementelor materiale invocate de DEI și nici nu a luat în considerare elementele de probă contrare pe care recurenta le invocase în fața sa, este suficient să se amintească faptul că reiese dintr-o jurisprudență constantă că, întrucât numai Tribunalul are competența de a aprecia elementele de probă care i-au fost prezentate, acesta nu poate fi obligat să își motiveze în mod expres aprecierile referitoare la valoarea fiecărui element de probă care i-a fost prezentat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iunie 2000, Dorsch Consult/Consiliul și Comisia, C-237/98 P, EU:C:2000:321, punctele 50 și 51, precum și Hotărârea din 20 decembrie 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco și alții/Comisia, C-66/16 P-C-69/16 P, EU:C:2017:999, punctul 110). Prin urmare, această argumentație trebuie să fie înlăturată ca inoperantă.
- 133 În ceea ce privește, în al patrulea rând, argumentația recurente referitoare la aplicarea de către Tribunal a criteriului investitorului privat, trebuie amintit că din jurisprudența Curții rezultă că aplicabilitatea acestui criteriu depinde de faptul că statul membru în cauză acordă un avantaj economic unei întreprinderi pe care o deține, în calitatea sa de acționar, iar nu în calitatea sa de putere publică. Astfel, pentru a stabili dacă criteriul menționat este aplicabil, revine Comisiei sarcina de a efectua o apreciere globală luând în considerare orice element care să îi permită să determine dacă măsura în discuție decurge din calitatea de acționar sau din calitatea de putere publică a statului membru respectiv. Pot fi relevante în această privință natura și obiectul acestei măsuri, contextul în care se înscrie, precum și obiectivul urmărit și normele care guvernează respectiva măsură (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punctele 79-81 și 86).

- 134 În speță, trebuie să se constate că măsura în cauză, și anume o ordonanță pronunțată de o instanță națională în procedura privind măsurile provizorii, prin care se acordă recurentei măsuri provizorii în vederea protejării intereselor sale financiare rezultate din contractul din 1960, are, având în vedere natura sa, contextul în care se înscrie, obiectivul său, precum și normele care o guvernează, caracteristicile unui act jurisdicțional care face parte din prerogativele de putere publică ale statului membru în cauză. În consecință, criteriul investitorului privat nu îi poate fi aplicabil.
- 135 Rezultă că în mod întemeiat Tribunalul a statuat în mod implicit, la punctul 132 din hotărârea atacată, că criteriul investitorului privat nu era aplicabil în speță.
- 136 Prin urmare, argumentația invocată de recurentă în această privință trebuie să fie înlăturată ca nefondată.
- 137 În orice caz, trebuie să se arate că din formularea „chiar dacă s-ar considera criteriul investitorului privat aplicabil în circumstanțele foarte specifice ale speței”, care figurează la punctul 132 din hotărârea atacată, rezultă că Tribunalul a aplicat acest criteriu numai cu titlu suplimentar, la punctele 132-136 din hotărârea menționată. Prin urmare, argumentația invocată de recurentă nu poate, în orice caz, să atragă anularea hotărârii atacate și trebuie, prin urmare, să fie înlăturată ca fiind inoperantă (Hotărârea din 2 aprilie 2009, Bouygues și Bouygues Télécom/Comisia, C-431/07 P, EU:C:2009:223, punctul 148 și jurisprudența citată).

Cu privire la pretinsa denaturare și încălcare a obligației de motivare săvârșită de Tribunal

– Argumentația părților

- 138 Recurenta susține că, la punctele 117-120 din hotărârea atacată, Tribunalul a denaturat prin calificarea mai multor elemente de fapt drept „constante”, în sensul de „necontestate” de către recurentă, întemeiate, în primul rând, pe faptul că tariful preferențial aplicat recurentei de DEI în temeiul unui decret legislativ deroga de la reglementarea tarifară de drept comun care prevedea un tarif normal obligatoriu, în al doilea rând, pe faptul că recurenta făcea parte din categoria marilor consumatori industriali de energie electrică, clienți ai DEI, și, în al treilea rând, pe faptul că, cel puțin în perioada în cauză, tariful preferențial era inferior tarifului normal aplicat acestor mari consumatori industriali, în timp ce tariful normal, reglementat la nivel național, era obligatoriu pentru DEI și pentru marii consumatori industriali.
- 139 Procedând astfel, Tribunalul ar fi încălcat și obligația de motivare care îi revine, întrucât nu ar fi efectuat o analiză aprofundată în această privință. Astfel, Tribunalul nu ar menționa nici pozițiile contrare ale părților, în special argumentele pe care recurenta le invocase pentru a contesta aceste elemente de fapt în fața sa, nici elementele de probă care l-au determinat să califice aceste elemente de fapt drept „necontestate”.
- 140 În ceea ce privește, în primul rând, afirmația Tribunalului care figurează la punctul 117 din hotărârea atacată, potrivit căreia este cert că, anterior anului 2006, tariful preferențial aplicat în temeiul unui decret legislativ deroga de la reglementarea tarifară de drept comun care prevede un tarif normal obligatoriu, recurenta afirmă că a invocat în mod repetat, în cererea sa introductivă în fața Tribunalului, faptul că contractul din 1960, încheiat între aceasta și DEI, nu introdusese o derogare de la tariful normal obligatoriu, și anume tariful reglementat A-150.
- 141 Astfel, tariful menționat, care s-ar aplica celorlalți consumatori industriali, ar fi fost elaborat și pus în aplicare de Consiliul Național al Energiei (Grecia) în cursul anului 1977, fără a lua în considerare profilul de consum al recurentei, nici pe cel al Larko, întrucât aceste două întreprinderi au încheiat

deja contracte cu DEI, prevăzând aplicarea unui tarif preferențial. Prin urmare, tariful reglementat A-150 ar fi fost elaborat pentru consumatori care prezintă un profil de consum diferit de cel al recurentei și al Larko.

- 142 În ceea ce privește, în al doilea rând, afirmația care figurează la punctul 119 din hotărârea atacată, potrivit căreia este cert că, cel puțin în perioada în cauză, recurenta făcea parte din categoria marilor consumatori industriali, aceasta arată că invocase în fața Tribunalului faptul că se distingea de toți ceilalți consumatori industriali dat fiind profilul său de consum unic.
- 143 Recurenta ar fi făcut referire, în această privință, la mai multe decizii ale Comisiei prin care se recunoaște că industriile aluminiului nu pot fi comparate cu orice alt consumator de energie electrică, la decizii ale Autorității de reglementare în domeniul energiei, precum și la o decizie a Comisiei pentru concurență (Grecia), potrivit căreia faptul că un client este racordat direct la rețeaua de înaltă tensiune nu înseamnă în mod automat că acesta consumă un mare volum de energie, echivalent cu cel consumat de recurentă sau de Larko, în măsura în care se racordează la această rețea, și întreprinderi care consumă un volum mult mai redus de energie.
- 144 Recurenta ar fi susținut de asemenea în fața Tribunalului că legislația elenă aplicabilă perioadei în cauză prevedea că DEI putea să propună clienților din rețeaua de înaltă tensiune termeni individualizați pentru componenta comercială a tarifelor de furnizare a energiei electrice, în măsura în care diferențierea caracteristicilor curbei de sarcină sau a altor termeni ai contractului justificau o asemenea diferențiere, ceea ce Autoritatea de reglementare în domeniul energiei ar fi recunoscut, pe de altă parte, în cursul anului 2010.
- 145 În plus, recurenta susține că Tribunalul a omis în mod greșit să analizeze aspectul dacă, în raport cu definiția noțiunii de „mare consumator industrial” care figurează în dispozițiile naționale relevante, recurenta intra în mod efectiv în sfera acestei noțiuni.
- 146 În ceea ce privește, în al treilea rând, afirmația Tribunalului care figurează la punctul 118 din hotărârea atacată, potrivit căreia este cert că recurenta a beneficiat de un avantaj care ia forma unui tarif de furnizare a energiei electrice inferior tarifului normal aplicat marilor consumatori industriali, clienți ai DEI, întrucât, în perioada în cauză, tariful preferențial a fost inferior acestui tarif normal care era reglementat la nivel național, recurenta afirmă că a contestat aceste elemente în fața Tribunalului. Ea susține că a prezentat, în această privință, documente și elemente de probă care demonstrează că metoda de tarifare prevăzută de contractul din 1960 a condus, în realitate, la un tarif superior tarifului reglementat A-150 timp de cel puțin 5 din cele 14 luni pe care le avea perioada în cauză.
- 147 Recurenta arată că variația semnificativă a tarifului preferențial în perioada menționată se explică prin faptul că metoda de tarifare era strâns legată de prețul internațional al aluminiului la Bursa de metale din Londra (Regatul Unit), care el însuși varia, și a scăzut în mod semnificativ în această perioadă, ceea ce Comisia ar fi menționat, pe de altă parte, în decizia din 2002.
- 148 Comisia și DEI consideră că argumentele invocate de recurentă trebuie să fie înlăturate.

– *Aprecierea Curții*

- 149 Trebuie amintit de la bun început că, potrivit unei jurisprudențe constante, odată ce Tribunalul a constatat sau a apreciat faptele, Curtea este competentă, în temeiul articolului 256 TFUE, numai să exercite un control asupra calificării juridice a acestor fapte și asupra consecințelor juridice deduse de Tribunal pe baza lor. Aprecierea faptelor nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării elementelor de probă prezentate în fața Tribunalului, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții (Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 78 și jurisprudența citată).

- 150 În această privință, trebuie arătat totuși că o denaturare a faptelor trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile din dosar, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor (Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 80 și jurisprudența citată).
- 151 În speță, este suficient să se constate că, independent de aspectul dacă Tribunalul a considerat în mod greșit, la punctele 117-120 din hotărârea atacată, că mai multe elemente de fapt referitoare la tariful preferențial nu erau contestate de recurentă, din argumentația invocată de aceasta din urmă în recursul formulat, astfel cum a fost rezumată la punctele 140-147 din prezenta hotărâre, rezultă că recurenta urmărește în realitate să obțină o nouă apreciere a acestor elemente de fapt, ceea ce nu este de competența Curții.
- 152 În consecință, argumentația întemeiată pe o denaturare a faptelor trebuie să fie înlăturată ca inadmisibilă.
- 153 În ceea ce privește argumentația întemeiată pe o încălcare de către Tribunal a obligației sale de motivare la punctele 117-120 din hotărârea atacată, prin faptul că nu ar fi menționat nici argumentele pe care recurenta le invocase în fața sa pentru a contesta elementele de fapt referitoare la tariful preferențial, nici elementele de probă care l-au determinat să califice aceste elemente de fapt drept „constante”, în sensul de „necontestate”, trebuie să se arate că, din cuprinsul punctelor 120, 121 și 123 din hotărârea atacată, în special din utilizarea formulărilor „reclamanta admitând ea însăși” sau „[a]rgumentele reclamantei nu pot repune în discuție această apreciere”, reiese că Tribunalul a făcut referire la argumentele invocate de recurentă în această privință și, prin urmare, le-a luat în considerare.
- 154 În plus, reiese din jurisprudența Curții că numai Tribunalul are competența de a aprecia elementele de probă care i-au fost prezentate. Acesta nu este obligat, sub rezerva obligației de a respecta principiile generale și normele de procedură în materia sarcinii și a administrării probelor și de a nu denatura elementele de probă, să își motiveze în mod expres aprecierile referitoare la valoarea fiecărui element de probă care i-a fost prezentat, în special atunci când consideră că acestea nu prezintă interes sau sunt lipsite de relevanță pentru soluționarea litigiului (Hotărârea din 26 aprilie 2018, Cellnex Telecom și Telecom Castilla-La Mancha/Comisia, C-91/17 P și C-92/17 P, nepublicată, EU:C:2018:284, punctul 76, precum și jurisprudența citată).
- 155 Prin urmare, argumentația invocată de recurentă în această privință trebuie să fie înlăturată ca nefondată.
- 156 În orice caz, trebuie să se constate că, chiar dacă, după cum susține recurenta, motivarea reținută de Tribunal și care figurează la punctele 117-120 din hotărârea atacată trebuia să fie considerată insuficientă, aceasta nu poate determina anularea hotărârii atacate.
- 157 Astfel, în ceea ce privește, în primul rând, afirmația Tribunalului care figurează la punctul 119 din hotărârea atacată, potrivit căreia, în perioada în cauză, recurenta intra în categoria marilor consumatori industriali, trebuie subliniat că aceasta susține că ea însăși și Larko prezintă caracteristici care le diferențiază de ceilalți consumatori industriali dat fiind profilul lor unic de consum.
- 158 Or, în cadrul ședinței în fața Curții, Comisia și DEI au confirmat că, în perioada în cauză, Larko i se aplicase tariful A-150, care constituie tariful normal obligatoriu, prevăzut de reglementarea tarifară de drept comun aplicabilă marilor consumatori industriali, fapt pe care, de altfel, recurenta nu l-a contestat.
- 159 Ținând seama de această împrejurare, Larko trebuie considerată ca făcând parte din categoria marilor consumatori industriali.

- 160 Întrucât recurenta recunoaște, atât în cererea sa introductivă formulată în fața Tribunalului, cât și în observațiile scrise prezentate Curții, că prezintă caracteristici similare celor ale Larko, trebuie să se constate că Tribunalul a statuat în mod întemeiat că, în perioada în cauză, recurenta făcea parte din categoria marilor consumatori industriali, clienți ai DEI.
- 161 În ceea ce privește, în al doilea rând, afirmația Tribunalului care figurează la punctul 117 din hotărârea atacată, potrivit căreia, anterior perioadei menționate, tariful preferențial aplicat în temeiul unui decret legislativ ar deroga de la reglementarea tarifară de drept comun care prevede un tarif normal obligatoriu, acest tarif normal fiind elaborat pentru consumatori care prezintă profiluri de consum diferite de cele ale recurente și ale Larko, trebuie să se arate că, în măsura în care contractul din 1960 acorda recurente un tarif preferențial pentru furnizarea energiei electrice, care, în conformitate cu Decretul legislativ din 1969, trebuia să se încheie la 31 martie 2006, contractul menționat a instituit, în favoarea recurente, un regim tarifar diferit de cel aplicabil celorlalți mari consumatori industriali, clienți ai DEI. Astfel, atunci când a fost instituită reglementarea tarifară de drept comun care prevede un tarif normal obligatoriu, în cursul anului 1977, recurente nu i s-a aplicat acest tarif, întrucât beneficia de tariful preferențial, în conformitate cu contractul din 1960 și cu Decretul legislativ din 1969.
- 162 Prin urmare, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctul 117 din hotărârea atacată, că, anterior perioadei în cauză, contractul din 1960 și Decretul legislativ din 1969 stabiliseră un regim tarifar în favoarea recurente, care derogă de la reglementarea tarifară de drept comun ce prevede un tarif normal obligatoriu.
- 163 Această constatare nu poate fi repusă în discuție de argumentul recurente potrivit căruia tariful normal obligatoriu prevăzut de reglementarea tarifară de drept comun ar fi fost elaborat pentru consumatori care prezintă profiluri de consum diferit de al său și de cel al Larko.
- 164 Astfel, după cum s-a constatat la punctele 159 și 160 din prezenta hotărâre, recurenta și Larko trebuie să fie considerate ca făcând parte din categoria marilor consumatori industriali, clienți ai DEI, și, pe cale de consecință, ca intrând sub incidența reglementării tarifare de drept comun care prevede un tarif normal obligatoriu, cu atât mai mult cu cât s-a confirmat, în cadrul ședinței în fața Curții, că Larko i se aplicase acest tarif normal în perioada în cauză.
- 165 În ceea ce privește, în al treilea rând, afirmația Tribunalului care figurează la punctul 118 din hotărârea atacată, potrivit căreia, în perioada în cauză, tariful preferențial fusese inferior tarifului normal aplicat marilor consumatori industriali, clienți ai DEI, trebuie să se arate că recurenta admite că, pe parcursul a 9 din cele 14 luni pe care le are perioada în cauză, tariful preferențial era inferior tarifului normal obligatoriu.
- 166 Trebuie subliniat în această privință că, în cadrul ședinței în fața Curții, Comisia a arătat că, în aceste 9 luni, diferența dintre tariful preferențial și tariful normal obligatoriu era deosebit de mare, corespunzând mai multor milioane de euro, în timp ce, atunci când tariful preferențial era superior tarifului normal, diferența dintre aceste două tarife era net mai mică, corespunzând doar câtorva sute de euro. Or, recurenta nu a contestat datele menționate în cadrul acestei ședințe.
- 167 În orice caz, datele respective nu sunt contrazise de tabelul care figurează în anexa 12 la cererea introductivă formulată în fața Tribunalului, care indică sumele rezultate din aplicarea tarifului preferențial și, respectiv, a tarifului normal obligatoriu în perioada în cauză. Astfel, deși din acest tabel reiese că, atunci când tariful preferențial era superior tarifului normal obligatoriu, diferența dintre aceste două tarife nu corespundea mai multor sute de euro, ci mai multor mii de euro, nu este mai puțin adevărat că, în cursul celor 9 luni din perioada în cauză în care tariful preferențial era inferior tarifului normal obligatoriu, diferența dintre aceste două tarife era deosebit de mare și a corespuns, timp de 2 luni, mai multor zeci de mii de euro, timp de alte 2 luni, mai multor sute de mii de euro, și timp de 5 luni, mai multor milioane de euro.

- 168 Trebuie să se adauge că recurenta nu a contestat, nici în fața Tribunalului, nici în fața Curții, cuantumul de 17,4 milioane de euro care, potrivit Comisiei, corespunde cuantumului total al diferenței dintre tariful preferențial și tariful normal obligatoriu în perioada în cauză și care constituie avantajul economic oferit recurenteii în această perioadă ca urmare a aplicării tarifului preferențial de către DEI în favoarea acesteia.
- 169 Ținând seama de aceste elemente, trebuie să se constate că, pentru o parte semnificativă din perioada în cauză, recurenta a beneficiat de un tarif net inferior tarifului normal, ceea ce i-a permis să reducă în mod considerabil costurile sale de producție.
- 170 În consecință, împrejurarea că Tribunalul a statuat, la punctul 118 din hotărârea atacată, că, în perioada în cauză, tariful preferențial fusese inferior tarifului normal, deși aceasta era într-adevăr situația doar pentru o parte semnificativă a acesteia, nu poate repune în discuție constatarea efectuată de Tribunal la punctul 122 din hotărârea atacată, potrivit căreia, în perioada menționată, recurenta și-a văzut costurile de producție reduse ca urmare a aplicării tarifului preferențial.
- 171 Din aceste elemente rezultă că argumentația recurenteii întemeiată pe o încălcare de către Tribunal a obligației de motivare care îi revine trebuie, în orice caz, să fie înlăturată ca fiind inoperantă.
- 172 În consecință, primul aspect al primului motiv și al doilea motiv de recurs trebuie să fie respinse ca fiind în parte inadmisibile și în parte nefondate sau, în orice caz, ca fiind inoperante.
- 173 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, se impune respingerea recursului în ansamblul său.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 174 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia și DEI au solicitat obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta din urmă a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentei proceduri.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Mytilinaios Anonymos Etairia – Omilos Epicheiriseon la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături